

TRƯỜNG THPT TRẦN ĐẠI NGHĨA

TỔ NGŨ VĂN

ĐỀ CƯƠNG ÔN TẬP KIỂM TRA LẠI MÔN NGŨ VĂN 10 NĂM HỌC 2024-2025

ĐỀ CƯƠNG SỐ 1:

I. ĐỌC HIỂU (4.0 điểm)

Đọc văn bản:

THÁNG NĂM CỦA BÀ

*Tháng năm có đàn chim ngói về ăn hạt trên cánh đồng bà ngoại
Trời thì xanh như không thể biếc hơn
Cháu đội nón đôi chân trần trên đất
Gặt về phơi cả ba tháng nhọc nhằn*

*Ba tháng nhọc nhằn nuôi mầy lớn lúa ơi
Hoa cỏ may đan chéo bàn chân bà tía máu
Mồ hôi xuống như mưa là tháng sáu
Lưng bà còng lưng lúa trĩu như nhau
Bà ngoại trồng lúa, bà ngoại nhai trầu
Suốt một đời không đi ra ngoài mái đình bên nước
Nỗi vất vả ấy lấy gì mà đo được
Như hạt thóc nảy mầm trở bông*

*Tháng năm này cánh đồng bà có nhiều chim ngói không
Lưng bà mỗi ngày lại gần hơn mặt đất
Cháu mong lắm được trở về khi gặt
Phơi giúp bà hạt giống để mùa sau.*

(Trích *Chỉ em và chiếc bình pha lê biết*, Bình Nguyên Trang,

NXB Hội nhà văn 2003, tr.87-88)

Chú thích: Bình Nguyên Trang tên thật là Vũ Thị Quỳnh Trang, sinh năm 1977 tại Phú Thọ. Phong cách thơ giản dị, sâu lắng, từng là thành viên trong hội bút Hương đầu mùa của báo Hoa học trò. Bài thơ “Tháng năm của bà” được sáng tác trong bối cảnh những kí ức và tình cảm gia đình đang trở lại mạnh mẽ trong tâm hồn tác giả.

Thực hiện các yêu cầu sau:

Câu 1. Chỉ ra dấu hiệu để xác định thể thơ của văn bản.

Câu 2. Xác định nhân vật trữ tình của văn bản.

Câu 3. Liệt kê những hình ảnh miêu tả sự vất vả của người bà được thể hiện trong đoạn thơ sau:

*Ba tháng nhọc nhằn nuôi mầy lớn lúa ơi
Hoa cỏ may đan chéo bàn chân bà từa máu
Mồ hôi xuống như mưa là tháng sáu
Lưng bà còng lưng lúa trĩu như nhau*

Câu 4. Nêu hiệu quả của biện pháp tu từ so sánh được sử dụng trong hai câu thơ sau:

*Mồ hôi xuống như mưa là tháng sáu
Lưng bà còng lưng lúa trĩu như nhau*

Câu 5. Tình cảm của người cháu đối với bà được thể hiện như thế nào trong đoạn thơ sau:

*Tháng năm này cánh đồng bà có nhiều chim ngói không
Lưng bà mỗi ngày lại gần hơn mặt đất
Cháu mong lắm được trở về khi gặt
Phơi giúp bà hạt giống để mùa sau.*

Câu 6. Em hãy ghi lại các câu thơ thể hiện mong ước được trở về thăm bà của người cháu được thể hiện trong văn bản trên.

Câu 7. Từ nội dung của văn bản trên, em hãy rút ra thông điệp có ý nghĩa nhất đối với bản thân.

PHẦN VIẾT (6.0 điểm)

Câu 1. (2.0 điểm): Viết đoạn văn (khoảng 200 chữ) nêu cảm nhận về hình ảnh người bà được thể hiện trong bài thơ ở phần Đọc hiểu.

Câu 2. (4.0 điểm): Viết bài văn nghị luận (600 chữ) trình bày suy nghĩ của em về chủ đề tuổi trẻ biết trân trọng những điều bình dị trong cuộc sống.

Lưu ý: Phần đọc hiểu dự kiến ra khoảng 5 câu hỏi

ĐỀ CƯƠNG SỐ 2:

I. ĐỌC HIỂU (4.0 điểm)

ÁO

Tặng mẹ

*Những tấm áo xưa con nhớ lắm
Mũi chỉ đường kim tay mẹ dịu dàng
Tuổi thơ đâu những trưa hè xanh thắm
Tuổi thơ nằm trong áo nhỏ yêu thương*

*Con lớn thêm áo cũng lớn thêm
Mỗi bận mùa đông đi, trời bớt lạnh
Mưa xuân rơi, hoa cải vàng sắc nắng
Mẹ dành tiền may áo mới cho con*

*Con chỉ biết vui mỗi độ trăng tròn
Mỗi Tết đến nghe áo hoa sột soạt
Chưa biết mẹ thêm nếp nhăn đuôi mắt
Bởi lo lắng nhiều vất vả sớm hôm*

*Nhà đông anh em, áo thường xuống gấu
Mẹ còn chắt chiu từng mụn vá vai
Đâu những tối mẹ ngồi khâu lại áo
Khi bên thềm xào xạc gió heo may*

*Ngày tháng trôi đưa, con đã cao hơn mẹ
Chẳng hồn nhiên khi lòng con biết nghĩ
Áo dài hơn, tuổi mẹ cũng nhiều hơn
Dấu vá vai, màu bạc, chỉ sồn
Nhưng trong áo ấm đường khâu mẹ vá
Yêu mẹ nhiều nên áo cũ con thương*

(Trích *Gió và tình yêu thổi trên đất nước tôi*, Lưu Quang Vũ,
NXB Hội Nhà văn, 2018, tr.11,12)

Thực hiện các yêu cầu:

- Câu 1.** Chỉ ra dấu hiệu để xác định thể thơ của văn bản.
Câu 2. Xác định nhân vật trữ tình của văn bản.
Câu 3. Trong văn bản, người con “*chỉ biết*” và “*chưa biết*” điều gì?
Câu 4. Trình bày tác dụng của biện pháp tu từ điệp ngữ trong hai dòng thơ sau:

*Tuổi thơ đâu những trưa hè xanh thắm
Tuổi thơ nằm trong áo nhỏ yêu thương.*

- Câu 5.** Nêu sự vận động cảm xúc của nhân vật trữ tình “con” trong văn bản.
Câu 6. Từ nội dung của văn bản trên, em hãy rút ra thông điệp có ý nghĩa nhất đối với bản thân.
Câu 7. Từ nội dung của văn bản trên, em hãy trình bày suy nghĩ của mình về những điều mỗi người cần làm cho mẹ (trình bày khoảng 5-7 dòng).

II. VIẾT (6.0 điểm)

- Câu 1 (2.0 điểm):** Viết đoạn văn nghị luận (khoảng 200 chữ) nêu cảm nhận của em về hình ảnh *những tấm áo* trong văn bản ở phần Đọc hiểu.
Câu 2 (4.0 điểm): Viết bài văn nghị luận (khoảng 600 chữ) trình bày suy nghĩ của em về sự cần thiết phải phát huy tính sáng tạo của tuổi trẻ.

Lưu ý: Phần đọc hiểu dự kiến ra khoảng 5 câu hỏi

-----HẾT-----

ĐỀ CƯƠNG ÔN TẬP KIỂM TRA LẠI MÔN NGỮ VĂN 11 NĂM HỌC 2024-2025

ĐỀ CƯƠNG SỐ 1:

I. ĐỌC - HIỂU (4,0 điểm)

Đọc đoạn văn bản sau:

*Không có gì tự đến đâu con
Quả muốn ngọt phải tháng ngày tích nhựa
Hoa sẽ thơm khi trải qua nắng lửa
Mùa bội thu phải một nắng hai sương.*

*Không có gì tự đến, dầu bình thường
Phải bằng cả bàn tay và nghị lực
Như con chim suốt ngày chọn hạt
Năm tháng bao dung khắc nghiệt lạ kỳ.*

*Dầu bây giờ bố mẹ - đôi khi
Có nặng nhẹ yêu thương và giận dỗi.
Có roi vọt khi con hư và dỗi
Thương yêu con đâu đồng nghĩa với chiều.*

*Đường con đi dài rộng rất nhiều
Năm tháng nụ xanh giữ cây vườn thẳng
Trời cao đó nhưng chẳng bao giờ lặng
Chỉ có con mới nâng nổi chính mình.*

Chẳng có gì tự đến - Hãy định ninh
(Trích *Không có gì tự đến đâu con*, Nguyễn Đăng Tấn,
Tuyển tập thơ *Lời ru vàng trắng*, NXB Lao động, 2000, tr.42)

*** Chú thích:**

- Nguyễn Đăng Tấn là một nhà báo, một nhà thơ với phong cách thơ bình dị nhưng giàu chất triết lí, thể hiện những suy ngẫm, trăn trở về tình yêu thương, về lẽ sống của con người.

- Bài thơ “Không có gì tự đến đâu con”, được nhà thơ Nguyễn Đăng Tấn viết tặng con là Nguyễn Đăng Tiến vào khoảng năm 1995, khi Tiến đang học lớp 3. Bài thơ được in trong tập thơ “Lời ru vàng trắng”, xuất bản năm 2000.

Thực hiện các yêu cầu:

Câu 1. Xác định thể thơ của văn bản trên.

Câu 2. Chỉ ra dấu hiệu để xác định thể thơ.

Câu 3. Theo đoạn trích, những điều gì “không tự đến” mà cha (mẹ) nói với con?

Câu 4. Xác định biện pháp tu từ trong khổ thơ thứ 2 trong văn bản trên.

Câu 5. Phân tích tác dụng của biện pháp tu từ so sánh trong đoạn thơ:

*Không có gì tự đến, dẫu bình thường
Phải bằng cả bàn tay và nghị lực
Như con chim suốt ngày chọn hạt
Năm tháng bao dung khắc nghiệt lạ kỳ.*

Câu 6. Em hiểu như thế nào về những dòng thơ sau?

*Đường con đi dài rộng rất nhiều
Năm tháng nụ xanh giữ cây vươn thẳng
Trời cao đó nhưng chẳng bao giờ lặng
Chỉ có con mới nâng nỗi chính mình.*

Câu 7. Em hãy nêu ý nghĩa của câu thơ cuối: *Chẳng có gì tự đến – Hãy định ninh.*

Câu 8. Em có cảm nhận gì về nỗi lòng của cha mẹ được gửi gắm qua đoạn thơ?

Câu 9 . Từ suy ngẫm của tác giả trong khổ thơ thứ ba, em hãy rút ra bài học cho bản thân.

Câu 10. Qua văn bản trên, thông điệp nào có ý nghĩa nhất đối với em? Vì sao?

II. VIẾT (6,0 điểm)

Câu 1. (2,0 điểm)

Viết đoạn văn nghị luận (200 chữ) trình bày cảm nhận nội dung và nghệ thuật của văn bản *Không có gì tự đến đâu con* của Nguyễn Đăng Tấn ở phần Đọc hiểu.

Câu 2. (4,0 điểm)

Viết bài văn nghị luận (khoảng 600 chữ) trình bày suy nghĩ của em về vấn đề: ***Tuổi trẻ không ngừng nỗ lực để đạt được mục tiêu trong cuộc sống.***

Lưu ý: Phần đọc hiểu dự kiến ra khoảng 5 câu hỏi

-----HẾT-----

ĐỀ CƯƠNG SỐ 2:

I. PHẦN ĐỌC HIỂU (4,0 điểm)

Đọc văn bản sau:

MÙA HẠ

*(1) Đó là mùa của những tiếng chim reo
Trời xanh biếc, nắng tràn lên khắp ngả
Đất thành cây, mật trào lên vị quả
Bước chân người bỗng mở những đường đi*

*(2) Đó là mùa không thể giấu che
Cả vạn vật đều phơi trần dưới nắng
Biển xanh thẳm, cánh buồm lồng lộng trắng
Từ những miền cay đắng hóa thành thơ.*

*(3) Đó là mùa của những ước mơ
Những dự vọng muôn đời không kể xiết
Gió bão hòa, mưa thành sông thành bể
Một thoáng nhìn có thể hóa tình yêu*

*(4) Đó là mùa của những buổi chiều
Cánh diều giấy nghiêng vòm trời cao vút
Tiếng dế thức suốt đêm dài oi bức
Tiếng cuốc dồn thúc giục nắng đang trưa*

*(5) Mùa hạ của tôi, mùa hạ đã đi chưa
Ôi tuổi trẻ bao khát khao còn, hết
Mà mặt đất màu xanh là vẫn biển
Quả ngọt ngào thắm thiết vẫn màu hoa.*

(Trích Thơ Xuân Quỳnh, Xuân Quỳnh, NXB Văn học, 2016, tr. 34)

Thực hiện yêu cầu từ câu số 1 đến câu số 5:

Câu 1 . Xác định nhân vật trữ tình trong bài thơ trên.

Câu 2. Bài thơ viết về đề tài gì?

Câu 3. Trong bài thơ, mùa hạ được hiện lên qua những hình ảnh nào?

Câu 4. Liệt kê những âm thanh của loài vật được nói đến trong bài thơ.

Câu 5. Phân tích tác dụng của biện pháp tu từ liệt kê trong khổ thơ (1):

*(1) Đó là mùa của những tiếng chim reo
Trời xanh biếc, nắng tràn lên khắp ngả
Đất thành cây, mật trào lên vị quả*

Bước chân người bỗng mở những đường đi

Câu 6. Nêu ý nghĩa điệp khúc *Đó là mùa...* ở đầu các khổ thơ (1), (2), (3), (4).

Câu 7. Nêu tác dụng của câu hỏi tu từ trong ý thơ sau:

Mùa hạ của tôi, mùa hạ đã đi chưa

Ôi tuổi trẻ bao khát khao còn, hết?

Câu 8. Em hiểu như thế nào về hình ảnh “Bước chân người bỗng mở những đường đi”?

Câu 9. Qua bài thơ *Mùa hạ* của Xuân Quỳnh, anh/chị hãy nêu một thông điệp có ý nghĩa nhất và giải thích lý do vì sao chọn thông điệp đó.

Câu 10. Với Xuân Quỳnh, mùa hạ là mùa của tuổi trẻ với những say mê, khao khát. Mùa hạ cũng là mùa để học sinh, sinh viên tham gia vào các hoạt động có ý nghĩa với cộng đồng. Còn mùa hạ của riêng em như thế nào?

II. PHẦN VIẾT (6,0 điểm)

Câu 1 (2,0 điểm)

Anh/chị hãy viết đoạn văn (khoảng 200 chữ) cảm nhận về vẻ đẹp bức tranh mùa hạ trong khổ (1) bài thơ *Mùa hạ* của Xuân Quỳnh.

Câu 2 (4,0 điểm)

Ước mơ có thể vĩ đại hay nhỏ bé nhưng đều làm cho cuộc sống của mỗi người chúng ta thêm tươi đẹp, ý nghĩa.

Viết bài văn nghị luận (khoảng 600 chữ) bày tỏ suy nghĩ của anh/chị về việc theo đuổi ước mơ đối với tuổi trẻ.

Lưu ý: Phần đọc hiểu dự kiến ra khoảng 5 câu hỏi

-----HẾT-----

Ngày 28/5/2025

TTCM

Lương Tiến Dũng